PROJEKT EKONOMICKÉHO ÚSTAVU AKADEMIE VĚD ČR

Tisková zpráva, 26. listopadu 2026

Jak velké zadlužování Česka je ještě udržitelné?

Nová studie think-tanku IDEA při Ekonomickém ústavu Akademie věd ČR analyzuje udržitelnost českého veřejného dluhu. Ukazuje, že ačkoli je český veřejný dluh v mezinárodním srovnání nízký, stát si bude muset každoročně půjčovat stále více peněz. I při dodržování maastrichtských rozpočtových pravidel se může celková roční potřeba půjček kolem roku 2030 přiblížit 10 % HDP. Při rozvolnění rozpočtové kázně a výrazném zdražení státních výpůjček by mohl veřejný dluh již v roce 2030 narazit na zákonnou dluhovou brzdu.

Český veřejný dluh dosáhl v roce 2025 historického maxima 44,3 % HDP, přesto zůstává výrazně nižší než v Polsku, Maďarsku či na Slovensku. Samotná výše zadlužení však nevypovídá dostatečně o udržitelnosti veřejných financí. Důležité také je, jak se míra zadlužení bude dlouhodobě vyvíjet.

„Při schodcích 3 % HDP vzroste veřejný dluh Česka do roku 2035 zhruba na 52 % HDP. Dodržování maastrichtských rozpočtových pravidel již zadlužování státu nezastaví. Stále větší část schodku přitom spolknou úrokové platby, takže na jiné výdaje zbude stále méně peněz,“ vysvětluje současnou situaci spoluautor studie Michael Schulz.

Ještě důležitější, než dlouhodobý výhled zadlužení je to, kolik si stát musí každoročně vypůjčit a za jakých podmínek. Stát si totiž nepůjčuje pouze na pokrytí aktuálních rozpočtových schodků, ale také na splácení staršího dluhu, kterému končí splatnost. A podobně jako u domácnosti, které končí fixace hypotéky, nejde ani u státu jen o to, kolik dluží, ale kolik musí refinancovat a za jakou sazbu. Celkový objem peněz, které si tak musí během roku na finančních trzích obstarat, se označuje jako **hrubá výpůjční potřeba**.

Podle propočtů studie bude tato potřeba v příštích letech růst především kvůli splácení dluhů z období pandemie a dražšímu financování státního dluhu. V roce 2035 by i při rozpočtových schodcích ve výši 3 % HDP překročila hranici 10 % HDP. Takto vysoká výpůjční potřeba je historicky spojena s následnými rozpočtovými konsolidacemi.

„V horším případě, kdy by rozpočtové schodky byly vyšší a stát si v krizi musel půjčovat výrazně dráž, by míra zadlužení ČR v roce 2030 narazila na zákonnou dluhovou brzdu. Během jediného roku by si stát musel půjčit dokonce 14 % HDP. Tolik si nikdy v historii nepůjčoval. Hrozí tak, že stát bude muset šetřit právě ve chvíli, kdy bude ekonomika podporu potřebovat nejvíce,“ doplňuje Schulz.

Dalším rizikem pro udržitelnost českého veřejného dluhu je silná provázanost veřejných financí s domácím bankovním sektorem. České banky drží téměř polovinu veřejného dluhu a státní dluhopisy tvoří přibližně 15 % velikosti bankovního sektoru. Při prudkém zdražení státních výpůjček přitom klesá tržní hodnota dluhopisů držených bankami. Zasažené banky by pak mohly omezit poskytování úvěrů firmám a domácnostem, což by dále oslabilo ekonomiku a veřejné finance.

Celý text studie k dispozici zde.

Kontakt na autory studie:

Michal Franta, michal.franta@cerge-ei.cz

Michael Schulz, michael.schulz@cerge-ei.cz, +420 777 566 705

Administrativní kontakt pro média:

Eva Peňázová, eva.penazova@cerge-ei.cz, +420 - 602 698 440

IDEA při CERGE-EI, Politických vězňů 7, Praha 1, idea@cerge-ei.cz

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) při Ekonomickém ústavu AV ČR, v. v. i. je nezávislý akademický think-tank zaměřující se na analýzy, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na faktech, datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorii. IDEA je projektem Ekonomického ústavu Akademie věd České republiky, který spolu s Centrem pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy (CERGE) tvoří společné akademické pracoviště CERGE-EI.

S podporou

IOCB TEC–H

Akademie věd
České republiky